24express, 8.1.2016, str. 39, A3

Evidencijski broj / Article ID: 16306222
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Artis

Pezdirc se inteligentnim, odsutnim i pomalo androginim licem savršeno uklopio u Mannov umjetni raj

Zagreb *Čarobni brijeg*

OČARAVAJUĆA LAKOĆA UMIRANJA KICE I MANNA

Redatelj Jansuz Kica je kritiku Thomasa Manna s lakoćom preslikao u današnju perspektivu pa se čitava predstava suptilno ruga modernoj Europi uvjerenoj u nepobjedivost 'europskih vrijednosti', dok se one iz dana u dan urušavaju i propadaju u bezdan, sve uz zvuke Beethovenove 'Devete simfonije'

Piše: **MIA MITROVIĆ**

Književna ostavština Thomasa Manna nije svima jednako bliska. Dok se jedni dive njegovim eruditskim dijalozima, filozofsko-metafizičkim kontemplacijama i smislu za polagano umiranje, drugima njegov teški hipohondrično-neurastenični intelektualni izričaj, cijepljen od bilo kakve životnosti, nije sasvim po volji i afinitetu. Međutim, ZKM-ova kazališna adaptacija Mannova opsežnog romana "Čarobni brijeg" (ima 900 stranica, a pisao ga je 12 godina), mogla bi se svidjeti Mannovim fanovima i "hejterima". Razlog je redateljski pristup Janusza Kice koji je ovo epsko djelo iznio na lirski način oslonivši se na bajkovitu dramatizaciju Hermanna Beila i Vere Strum, ali i poetiku filma "Smrt u Veneciji" Luchina Viscontija, čije boje i melankoliju obilato koristi. Kicina sanjiva vizija "Čarobnog brijega" stoga je nalik imaginarnoj snježnoj kugli, izvan vremena i prostora, na granici između alegorije i bajke, u koju je, postavljanjem odgovarajućeg kružnog gledališta, zatočio publiku i glumce. Kao i mnoge književnike 20. stoljeća, Thomasa Manna zaokupljala je otuđenost među ljudima. Međutim, za razliku od drugih, Mannova se otuđenost zbiva u idealnim laboratorijskim uvjetima - u karantenskim labirintima Serenissime ili, pak, kao u "Čarobnom brijegu" - u dislociranom alpskom sanatoriju. Mannovi likovi obitavaju u umjetnim rajevima, u samo njima bliskim duhovnim svjetovima, bez dodira s realnošću, u lažnom Olimpu gdje vladaju sile inercije i nedodirljivosti. Mannova je otuđenost idealna otuđenost i u njoj se umire polako. Pasivnost i uljuljkanost u lažnu sigurnost i nedodirljivost o kojoj govori Mann u "Čarobnom brijegu" da bi opisao osjećaje građanske klase u Europi netom pred početak velikog rata itekako nas se tiču. Kica je Mannovu kritiku s lakoćom preslikao u današnju perspektivu pa se čitava predstava suptilno ruga modernoj Europi uvjerenoj u nepobjedivost "europskih vrijednosti", dok se one iz dana u dan urušavaju i propadaju u bezdan, sve uz zvuke Beethovenove "Devete simfonije". U Kicinu "Čarobnom brijegu" ima i nešto operno, djelom zbog sjajne starinske glazbe Wolfganga Schmidtkea, koja fino poentira antiknu atmosferu Mannove misli, a djelom i zbog bajkovite scenografije koja, koristeći suvremena audiovizualna pomagala, kreira komoran i pomalo mračan osjećaj koji smo imali prilike vidjeti u dvije zadnje Kicine operne režije. Tu su, dakako, i kostimi Doris Kristić koji donose sve boje i nijanse Mannova stvaralaštva, prvenstveno hladne tonove distancirano plave s gustim nanosima eterično-bijele. Jedina zamjerka Kicinoj režiji "Čarobnog brijega" je pretjeran naglasak na atmosferičnosti bez dublje razrade odnosa među likovima. Premalo se na sceni igra te, iako su glumci stalno prisutni (trčkaraju, pjevaju, plešu, guraju pokućstvo, sviraju instrumente i pokrivaju se plavim dekicama), oni rijetko razgovaraju, a kad do razgovora i dođe, on se vodi s velike distance. Međutim, možda je to, zbog svih specifičnosti Mannova djela, bio i redateljski cilj. Ansambl ZKM-a, kao i uvijek, bio je na visini zadatka, a najviše se istaknuo mladi Adrian Pezdirc u glavnoj ulozi Hansa Castorpa. Inteligentnim, sjetno odsutnim i pomalo androginim dječačkim licem savršeno se uklopio u Mannov umjetni raj, a eteričnim kretnjama i naivnim nastupom podsjetio je na Viscontijeva Tadzija (Björn Andrésen). Vjerujem da bi i autor romana bio zadovoljan Kicinim izborom glumca za Castorpa. Sjajna Doris Šarić Kukuljica sestru Mylendonk igra kao sarkastičnu varijantu zle sestre iz Formanova "Leta iznad kukavičjeg gnijezda", a Lucija Šerbedžija izvrsno se snalazi u ulozi ledene kraljice, fatalne gđe. Chauchat. Poslovično dobre uloge napravili su i Krešimir Mikić kao primarijus Behrens i Rakan Rushaidat u maloj, ali zapanjujuće snažnoj epizodi kao nihilist Naphta.

"Čarobni brijeg" odlična je zimska predstava koja se svojom atmosferom i poetikom savršeno uklapa u ovo snježno-ledeno postnovogodišnje razdoblje. U vremenima kad su alpske sanatorije zamijenila mondena skijališta (u koja je važno što prije stići, po mogućnosti i pod rotirkama), a led se svuda topi, osim u srcima ljudi, dobro je da se u ZKM-u igra jedna ovakva hladna i polagana predstava koja suptilno propituje stanje svijesti pripadnika naše nakaradne civilizacije.

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr